

LLIGANT LES MANS PRÒPIES
GERMÀ BEL
(Publicat a *La Vanguardia*, 24 d'agost de 2011)

La decisió del BCE de comprar deute italià i espanyol, i la recent reunió de Merkel i Sarkozy han estat més transcendents del que s'havia entès. El suport financer als grans del Sud, i la embolicada discussió sobre els eurobons van trobar la seva vòrtex en el desig d'alemanys i francesos que els Estats de l'euro incloguin una regla d'equilibri pressupostari en la seva legislació nacional, de nivell equivalent a la norma constitucional. La qüestió central és que el compromís amb la situació financera dels del sud anirà associat al compliment de les instruccions dels qui han de ser els màxims garants financers de la solvència a la zona Euro. En l'àmbit que ens pertoca, garanties financeres comunes comportaran un alt grau d'harmonització de la política pressupostària. Per aquest motiu Alemanya vol que s'estenguin a tots els països de l'Euro les limitacions constitucionals que ells s'han autoimposat.

L'assumpte té derivades importants: és adequat establir restriccions institucionals que limiten l'aplicació de polítiques contracíclics en períodes de crisi? La discussió té gruix teòric, i potser rellevància pràctica per a alguns països amb prou marge de discrecionalitat en la seva política, com els EUA. Però no sembla que sigui tema prioritari ara mateix a països com Espanya, on l'escàs marge disponible al principi de la crisi es va esgotar a la velocitat que creixien el dèficit i el deute públic. En el cas d'Espanya, la necessitat del suport dels nostres socis suposa en la pràctica l'obligació de seguir el camí que ens marca. Més o menys, com passa en matèria fiscal des de maig de 2010.

D'altra banda, l'opinió sobre la bondat del límit de despesa, i per tant del dèficit estructural i del deute, depèn molt de la visió que es tingui del sistema polític i del seu funcionament. En aquest sentit, des de 1999, un cop certificat el compliment dels requisits per participar en l'Euro, l'expedient dels successius governs espanyols ha estat bastant deficient, més atents a l'ús populista dels instruments fiscals (i d'altres tipus de polítiques, com les d'infraestructures) que d'efectuar les reformes necessàries quan s'entreveien que aquestes podien generar alguna oposició. Sostenia Albert Hirschman que no existeixen mesures que siguin permanentment òptimes: el que avui sigui bo pot deixar de ser-ho demà, i a l'inrevés. Doncs bé; tendeixo a pensar que donats els nostres antecedents pròxims, i el que s'entreveu per al futur, la limitació del sostre de despesa pot ser bona avui. Ja veurem demà.

Finalment, escau recordar que aquesta reforma sobrevé en un país que té oberts en canal els mecanismes de finançament territorial, tant pel seu disseny institucional com per desequilibris de finançament insuportables. Com la reforma en marxa pugui impactar en aquests assumptes no serà sens dubte un assumpte menor, i caldrà estar-hi a l'aguait. Perquè amb els temps que corren....